

PIYANO DERSİ PROGRAMININ MÜZİK ÖĞRETMENİ ADAYLARININ GÖRÜŞLERİ DOĞRULTUSUNDA DEĞERLENDİRİLMESİ

Jale DENİZ *

ÖZET

Bu çalışma müzik öğretmeni adaylarının eğitim fakültelerindeki piyano dersi programına yönelik değerlendirmelerini belirlemek amacıyla yürütülmüştür. Çalışmada Pamukkale, Abant İzzet Baysal ve Marmara üniversitelerinin eğitim fakültelerinde öğrenim görmekte olan müzik öğretmeni adaylarından 116 kişiye ulaşılmıştır. Piyano dersi programının değerlendirilmesi amacıyla 38 maddelik bir anket kullanılmıştır. Kullanılan ankette piyano eğitimi programı öğretmen görüşlerine dayalı olarak, programın amaçları, içeriği, yöntemi, programı yürütmekte olan öğretim elemanlarının niteliği, okul içindeki çalışma olanakları ve ders dışı etkinlikler açısından değerlendirilmiştir. Edilen sonuçlara göre öğretmen adaylarının piyano eğitimi programının araştırmaya konu olan bir çok boyut açısından yetersizlikler taşıdığını düşündüğü belirlenmiş ve programın geliştirilmeye muhtaç olduğu sonucuna varılmıştır. Elde edilen sonuçlar sebepleri ve çözüm önerileri açısından tartışılmıştır.

Anahtar sözcükler: Piyano programı, müzik eğitimi, öğretmen adayı, program değerlendirme

EVALUATION OF PIANO CURRICULUM IN TEACHER TRAINING FACULTIES BY PROSPECTIVE MUSIC TEACHERS

SUMMARY

This study investigated to opinions of prospective music teachers about the piano curriculum in teacher training faculties. The sample of the study is composed of 116 prospective music teachers from three different universities. A survey is used to collect the data. The survey has consisted of 38 items related to the goals, content, teaching methods of the curriculum, the quality of the faculty, piano practicing facilities in the university and out of class activities. The results showed that prospective music teachers evaluated the piano curriculum low in standards in most of the aspects. It is clearly understood that the piano curriculum in teacher training faculties need to be studied more deeply for the further development efforts. The results were discussed in terms of their possible reasons and solutions within the contexts of curriculum development.

Key words: Piano curriculum, music education, prospective teacher, curriculum evaluation

* Yard. Doç. Dr., Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Öğretmenliği ABD

Yükseköğretim Yürütme Kurulu'nun 04.11.1997 tarih ve 97.39.2761 sayılı kararı ile eğitim fakültelerinde yeniden yapılanma süreci başlatılarak 1998-1999 eğitim-öğretim yılından itibaren yeniden düzenlenen öğretmen yetiştirme programları uygulamaya konulmuştur. Düzenlenen öğretmen yetiştirme programlarına getirilen yenilikler arasında, programların %50 alan bilgisi ve becerileri, %30 öğretmenlik meslek bilgisi ve becerileri, %20 genel kültür derslerini içermesi gelmektedir. Bu oranlar ve ders saatleri öğretmenlik dallarına göre farklılık göstermektedir. Diğer önemli bir yenilik de öğretmen yetiştirme programlarında çakılı ders uygulaması esnetilerek; bir programdaki toplam kredinin yaklaşık %25'ine varan oranlarda, fakültelelere dersleri belirleme yetkisi verilmiş ve seçmeli ders sayısı artırılmıştır. Yapılan yenilikler sadece bu maddelerle sınırlı olmamakla birlikte yapılan bu düzenlemeler programların oluşturulması için önemli birer çıkış noktası olmuştur (YÖK, tarihsiz a) Yapılan tüm bu program düzenleme çalışmaları kapsamında müzik öğretmenliği lisans programlarında da düzenlemeler yapılmıştır.

Program düzenleme çalışmaları bilimsel esaslara dayalı olarak yapılması gereken çalışmalardır. Ancak program düzenleme çalışmaları ne kadar bilimsel esaslara dayalı olarak yapılırsa yapılsın değerlendirme süreçleri devreye girmeden etkili ve verimli olamaz. Erden (1995) de programları etkili hale getirecek kararların alınmasında bilimsel çalışmaların gerekliliğini vurgulayarak, önemli olanın uygulamanın değerlendirilmesi olduğunu belirtir. Bu ifadenden yaşama aktarılmamış ve kağıt üzerindeki bir programın tek başına bir anlam ifade etmediği anlaşılmaktadır. YÖK tarafından ilgili fakültelerdeki akademisyenlerin de katkıları sağlanarak bilimsel esaslar çerçevesinde yapıldığı belirtilen çalışmalar sonucunda programlar düzenlenerek uygulamaya hazır hale getirilmiştir. Ayrıca "*yeni programları oluşturmada büyük katkı sağlayan eğitim fakültesi dekan ve öğretim elemanlarının, uygulamada karşılaşılabilecek sorunların çözümünde çok önemli görevler üstlenecekleri ve programları sahiplenecekleri umulmaktadır*" (YÖK, tarihsiz a) şeklinde ifade edilerek de uygulamanın önemli yürütücülerinden olan öğretim elemanlarına yönelik bir beklenti dile getirilmiştir. Programın sahiplenilmesi, programın öğretim elemanları tarafından kayıtsız şartsız uygulanmasını değil, programın aksayan yönlerinin belirlenmesine ve bunların giderilmesine yönelik bilimsel çalışmaları ve tespitleri gerektirmektedir. Bu boyutta da aynı zamanda birer araştırmacı kimliği taşıyan öğretim elemanlarına programın değerlendirilmesine yönelik çalışmalar üretme sorumluluğu da düşmektedir.

YÖK tarafından eğitim fakültelerine yönelik olarak düzenlenen programlara bakıldığında derslerin senelere göre dağılımları ve içeriklerini ortaya koyan bir düzenleme söz konusudur (YÖK, tarihsiz b). Düzenlemenin sadece bu şekilde olması, program geliştirmeye yönelik çabaların "*...öğrencilerin yaşantılarının geliştirilmesi, öğretme olanaklarının zaman mekan araçlar ve gereçler yönünden geliştirilmesi...*" (Varış, 1996, s.15-16) gibi daha da çoğaltılabilecek unsurları içerdiği de göz önünde bulundurulduğunda yetersiz kalmaktadır. Bu sebeple, sadece ders adları ve içerikleri ortaya konarak düzenlendiği ifade edilen programların amaçları, öğrenci giriş davranışları, öğretim elemanı nitelikleri, öğretme öğrenme süreçlerindeki etkinlikler gibi ders içi ders dışı ve okul içi okul dışı ortamların da dikkate alınarak geliştirilmesi gerekmektedir. Böyle bir geliştirme süreci bazı örnekleri verilen tüm bu unsurların değerlendirilmesi ile mümkün olacaktır.

Program değerlendirmede farklı yaklaşımlar söz konusudur. Bu yaklaşımlardan bir tanesi de programın unsurlarından olan öğrencilerin programın işleyişine dair değerlendirmelerinin alınmasıdır. Bu çalışmada müzik öğretmenliği programlarında yer alan ve temel derslerden biri olan piyano dersi programının müzik öğretmeni adaylarının görüşleri doğrultusunda değerlendirilmesi amaçlanmıştır. Piyano dersi programda yer alan birçok dersten biri olmakla birlikte, müzik öğretmenliği programının temelini oluşturmaktadır. Zaten düzenlenen programdan da görüldüğü gibi tüm öğrenciler tarafından 7 dönem boyunca zorunlu olarak alınması ve son dönemde de “piyano ve öğretimi” adındaki bir dersle desteklenerek verilmesi dersin öneminin bir göstergesi olarak ortaya çıkmaktadır. Piyanonun öğretmen eğitiminde önem taşımasının belli başlı sebepleri arasında çok sesli bir eşlik çalgısı olması sayılabilir. Çok sesli yapısıyla piyano gerek koro çalışmalarında gerekse sınıftaki müzik eğitimi derslerinde vazgeçilmez bir çalgı olarak kabul edilir. Bu gerekçelerden hareketle müzik öğretmen adaylarının görüşleri doğrultusunda piyano dersi programının değerlendirilmesi amaçlanmıştır ve bu değerlendirmeler piyano dersinin amaçlarına, içeriğine, yöntemine, ölçme ve değerlendirmesine, bu dersi veren öğretim elemanlarına, okul içindeki çalışma olanaklarına ve ders dışı etkinliklere yönelik olarak sınanmıştır.

YÖNTEM

Genel tarama modeli kullanılarak yapılan bu çalışmada müzik öğretmeni adaylarının piyano dersi programına yönelik değerlendirmeleri varolan şekliyle betimlenmeye çalışılmıştır.

Örneklem

Müzik öğretmeni adaylarının piyano dersi programına yönelik değerlendirmelerini belirlemek amacıyla yapılan bu çalışmada Pamukkale (n:39; %33,6), Abant İzzet Baysal (n:52; %44,8) ve Marmara (n:25; %21,6) Üniversitelerinin eğitim fakültelerinde üçüncü ve dördüncü sınıflarda öğrenim görmekte olan müzik öğretmeni adaylarından ulaşılabilen 116 kişi araştırmanın örneklemini oluşturmuştur. Araştırmaya katılan öğretmen adaylarından 71'i (%61,2) kız ve 45'i de (%38,8) erkektir.

Veri Toplama Araçları

Araştırmada veri toplama aracı olarak Deniz (2000) tarafından geliştirilerek yine benzer bir çalışmada kullanılan 38 maddelik anket kullanılmıştır. Ankette yer alan maddeler, piyano eğitim programının değerlendirilmesi amacıyla, piyano eğitim programının amaçlarına, içeriğine, yöntemine, programı yürütmekte olan öğretim elemanlarının niteliğine, okul içindeki çalışma olanaklarına ve ders dışı etkinliklere yönelik değerlendirmeleri içermektedir. Anket bir önceki çalışmadaki (Deniz, 2000) farklı olarak 5'li derecelmeli bir yapıdan 3'lü derecelmeli bir yapıya dönüştürülmüştür. Bu haliyle her maddenin karşısında, ilgili maddeye katılım derecesini gösteren, “katılmıyorum”, “kararsızım” ve “katılıyorum” seçenekleri oluşturulmuştur. Veriler 2007-2008 öğretim yılında toplanmıştır.

Verilerin Çözümlemesi

Araştırmada toplanan veriler frekans ve yüzdelik çözümlenmeleri yapılarak tablolaştırılmıştır. Tablolar piyano eğitim programını oluşturan unsurlar (piyano eğitim programının amaçları, içeriği, yöntemi, programı yürütmekte olan öğretim elemanlarının niteliği, okul içindeki çalışma olanakları ve ders dışı etkinlikler) dikkate alınarak tablolaştırılarak yorumlanmıştır.

BULGULAR

Tablo 1. Müzik öğretmeni adaylarının piyano dersi programının amaçlarına yönelik değerlendirmelerine ait frekans ve yüzde dağılımı

Amaçlara yönelik önermeler	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum
	f (%)	f (%)	f (%)
1. Piyano derslerinin amaçlarına yönelik öğretmenlerim tarafından yeterince bilgilendirildim.	45 (38,8)	20 (17,2)	51 (44,0)
2. Piyano derslerinin amaçlarını tam olarak bildiğimi düşünüyorum.	38 (32,8)	30 (25,9)	48 (41,4)
3. Piyano derslerinde çaldığım her bir parçanın bana hangi teknikleri kazandırdığımı biliyorum.	39 (33,6)	19 (16,4)	58 (50,0)
4. Piyano dersleri müzik zevkimin gelişmesine katkıda bulunmuştur.	34 (29,3)	18 (15,5)	64 (55,2)
5. Piyano dersleri çeşitli dönem eserlerinden oluşan çalabileceğim bir dağarcık geliştirmiştir.	52 (44,8)	16 (13,8)	48 (41,4)
6. Piyano derslerinde çaldığım eserler çeşitli müzik dönemlerini daha iyi anlamamı sağlamıştır.	34 (29,3)	19 (16,4)	63 (54,3)
7. Piyano derslerinde çalınan eserler müzik biçimleri açısından yeterli bir fikir sahibi olmamı sağlamıştır.	44 (37,9)	18 (15,5)	54 (46,6)
8. Piyano dersleri bildiğim müzik terimlerinin sayısını artırmıştır.	25 (21,6)	11 (9,5)	80 (69,0)
9. Piyano dersleri eserleri yorumlama becerimi geliştirmiştir.	24 (20,7)	25 (21,6)	67 (57,8)
10. Piyano dersleri deşifremi geliştirmiştir.	15 (12,9)	14 (12,1)	87 (75,0)
11. Piyano dersleri nota çözme(dikey okuma) becerimi geliştirmiştir.	15 (12,9)	10 (8,6)	91 (78,4)
12. Piyano dersleri ritmik duyumumu geliştirmiştir.	23 (19,8)	8 (6,9)	85 (73,3)
13. Piyano dersleri polifonik (çok seslilik) duyumumu geliştirmiştir.	9 (7,8)	11 (9,5)	96 (82,8)
14. Piyano dersleri piyano çalma tekniğimi geliştirmiştir.	22 (19,0)	17 (14,7)	77 (66,4)
15. Piyano dersleri yeni piyano parçalarını çalmayı öğrenirken kullanabileceğim çalışma yöntemlerini geliştirmiştir.	32 (27,6)	17 (14,7)	67 (57,8)
16. Piyano dersleri piyano çalışma disiplinimi geliştirmiştir.	38 (32,8)	20 (17,2)	58 (50,0)
17. Piyano derslerinde kazandıklarımın öğretmen olduğumda bana katkısı olacaktır.	21 (18,1)	25 (21,6)	70 (60,3)
18. Piyano derslerinde kazandığım becerilerin diğer derslerime (piyanoda eşlik, armoni gibi) katkısı olmuştur.	23 (19,8)	20 (17,2)	73 (62,9)

Müzik öğretmeni adaylarının piyano dersi programının amaçlarına yönelik değerlendirmeleri incelendiğinde, “katılıyorum” seçeneğinin diğer maddelere kıyasla en yüksek oranda işaretlendiği dört madde dikkati çekmektedir. Müzik öğretmeni adaylarının oldukça yüksek bir oranı piyano derslerinin, polifonik (çok seslilik) duyularını (82,8); nota çözme (dikey okuma) becerilerini (%78,4); deşifrelerini (%75,0) ve ritmik duyularını (%73,3) geliştirdiğini düşünmektedirler. Diğer yandan, müzik öğretmeni adaylarının %44,8’i piyano derslerinin çeşitli dönem eserlerinden oluşan çalınabilecek bir dağar geliştirmelerine katkı sağlamadığını belirtmişlerdir. Piyano dersinin amaçlarına yönelik diğer maddeler incelendiğinde müzik öğretmeni adaylarının amaçların yeterince gerçekleştirilemediğini düşündükleri anlaşılmaktadır.

Tablo 2. Müzik öğretmeni adaylarının piyano dersi programının içeriğine yönelik değerlendirmelerine ait frekans ve yüzde dağılımı

İçeriğe yönelik önermeler	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum
	f (%)	f (%)	f (%)
1. Piyano derslerinde çalmam için verilen eserler seviyeme uygundur.	28 (24,1)	26 (22,4)	62 (53,4)
2. Piyano derslerinde çaldığım eserler beni çalışmaya teşvik edici niteliktedir.	41 (35,3)	27 (23,3)	48 (41,4)
3. Piyano derslerinde çalınan eserler müzik dönemleri (barok, romantik, çağdaş vb. gibi) açısından yeterli çeşitliliğe sahiptir.	28 (24,1)	37 (31,9)	51 (44,0)

Müzik öğretmeni adaylarının piyano dersi programının içeriğine yönelik değerlendirmeleri incelendiğinde, öğretmen adaylarının yarıdan azının çaldığı eserlerin kendisini çalışmaya teşvik ettiğini (%41,4) ve dönemler açısından yeterli çeşitliliğe sahip olduğunu (%44,0) düşünmektedirler. Müzik öğretmeni adaylarının yarıdan biraz fazlası ise (%53,4) çalmaları için verilen piyano eserlerinin seviyelerine uygun olduğunu hususuna katılmaktadırlar. Tüm boyutlar genel olarak ele alındığında, müzik öğretmeni adaylarının piyano dersinin içeriğine yönelik olarak yaptıkları değerlendirmelerin olumlu olduğunu söylemek mümkün görülmektedir.

Tablo 3. Müzik öğretmeni adaylarının piyano dersi programının yöntemine yönelik değerlendirmelerine ait frekans ve yüzde dağılımı

Amaçlara yönelik önermeler	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum
	f (%)	f (%)	f (%)
1. Piyano derslerinde öğretmeninim uyguladığı ders yöntemi etkilidir.	24 (20,7)	22 (19,0)	70 (60,3)
2. Piyano derslerinde çalıştığım eserlerle ilgili çalışma yöntem ve teknikleri öğretmenim tarafından gösterilmiştir.	23 (19,8)	22 (19,0)	71 (61,2)

Müzik öğretmeni adaylarının piyano dersi programının yönetimine yönelik değerlendirmeleri kapsamında, piyano derslerine giren öğretim elemanlarının ders öğretim yöntemlerinin yeterli olduğunu (%60,3) ve çalınan eserlere ilişkin çalışma yöntem ve tekniklerin kendilerine gösterildiğini (%61,2) düşündükleri anlaşılmaktadır.

Tablo 4. Müzik öğretmeni adaylarının piyano dersi programının ölçme ve değerlendirme boyutuna yönelik değerlendirmelerine ait frekans ve yüzde dağılımı

Ölçme ve değerlendirme boyutuna yönelik önermeler	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum
	f (%)	f (%)	f (%)
1. Piyano dersleri vize sınavları objektif olarak yapılmaktadır.	23 (19,8)	25 (21,6)	68 (58,6)
2. Piyano dersleri final sınavları objektif olarak yapılmaktadır.	26 (22,4)	26 (22,4)	64 (55,2)
3. Piyano sınavlarında çaldığım eserlerin hangi ölçütlere göre değerlendirildiğini biliyorum.	31 (26,7)	39 (33,6)	46 (39,7)

Müzik öğretmeni adaylarının piyano dersinin ölçme ve değerlendirme boyutuna yönelik değerlendirmeleri kapsamındaki en olumsuz değerlendirmenin piyano sınavında çalınan eserlerin değerlendirilmesinde hangi ölçütlerin kullanıldığına ilişkin boyutta olduğu anlaşılmaktadır. Bu boyutta müzik öğretmeni adaylarının sadece %39,7'si bu ölçütleri bildiğini düşünmektedir. Piyano sınavlarının objektif olarak yapıldığı düşüncesine katılan öğretmen adaylarının oranının da yarıdan biraz fazla olduğu anlaşılmaktadır. Bu değerleri de yeterli olarak kabul etmek mümkün değildir..

Tablo 5. Müzik öğretmeni adaylarının piyano dersi programını yürüten öğretim elemanlarına yönelik değerlendirmelerine ait frekans ve yüzde dağılımı

Öğretim elemanlarına yönelik önermeler	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum
	f (%)	f (%)	f (%)
1. Piyano derslerini veren öğretmenlerim piyano öğretimine yönelik yeterli bilgiye sahiptir.	13 (11,2)	18 (15,5)	85 (73,3)
2. Piyano derslerini veren öğretmenlerim yeterli piyano çalma becerisine sahiptir.	10 (8,6)	10 (8,6)	96 (82,8)
3. Piyano dersleri veren öğretmenlerim yeterli pedagojik bilgiye sahiptir.	26 (22,4)	22 (19,0)	68 (58,6)

Müzik öğretmeni adaylarının piyano dersini yürüten öğretim elemanlarını yönelik değerlendirmelerine bakıldığında piyano öğretimi ve piyano çalma boyutlarında öğretim elemanlarını oldukça yüksek oranlarda yeterli görmektedirler. Ancak, piyano dersi veren öğretim elemanlarının pedagojik yeterliliklerine ilişkin olarak yapılan değerlendirmelerin daha düşük olduğu (%58,6) anlaşılmaktadır.

Tablo 6. Müzik öğretmeni adaylarının piyano dersi programı kapsamında okul içindeki çalışma olanaklarına yönelik değerlendirmelerine ait frekans ve yüzde dağılımı

Okul içindeki çalışma olanaklarına yönelik önermeler	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum
	f (%)	f (%)	f (%)
1. Piyano derslerine yönelik olarak okulun piyanolarında yeterli çalışma imkanı bulabiliyorum.	39 (33,6)	28 (24,1)	49 (42,2)
2. Okuldaki piyanolar çalışmak için yeterli niteliktedir.	57 (49,1)	19 (16,4)	40 (34,5)
3. Piyano çalışma odaları uygun çalışma koşullarına sahiptir.	54 (46,6)	18 (15,5)	44 (37,9)

Müzik öğretmeni adaylarının piyano dersi programı kapsamında okul içindeki çalışma imkanlarına yönelik değerlendirmeleri incelendiğinde, yarıya yakınının piyanoları (%49,1) ve piyano çalışma odalarını nitelikli bulmadığı (46,6) anlaşılmaktadır. Okuldaki piyanolarda yeterli çalışma imkanı bulabilen öğretmen adaylarının oranının da (%42,2) yeterince yüksek olmadığı anlaşılmaktadır.

Tablo 7. Müzik öğretmeni adaylarının piyano dersi programı kapsamında ders dışı etkinliklere yönelik değerlendirmelerine ait frekans ve yüzde dağılımı

Ders dışı etkinliklere yönelik önermeler	Katılmıyorum	Kararsızım	Katlıyorum
	f (%)	f (%)	f (%)
1. Piyanoyla ilgili okul içinde yeterince konser yapılmaktadır.	57 (49,1)	27 (23,3)	32 (27,6)
2. Piyanoyla ilgili okul içinde yapılan konserler yarar sağlamaktadır.	33 (28,4)	35 (30,2)	48 (41,4)
3. Piyanoyla ilgili okul içinde yeterince konferans/seminerler yapılmaktadır.	73 (62,9)	23 (19,8)	20 (17,2)
4. Piyanoyla ilgili okul içinde yapılan konferans/seminerler yarar sağlamaktadır.	53 (45,7)	29 (25,0)	34 (29,3)
5. Piyanoyla ilgili yeterince öğrenci konserleri yapılmaktadır.	54 (46,6)	29 (25,0)	33 (28,4)
6. Piyanoyla ilgili yapılan öğrenci konserleri yarar sağlamaktadır.	36 (31,0)	26 (22,4)	54 (46,6)

Müzik öğretmeni adaylarının piyano dersi programı kapsamında ders dışı etkinliklere yönelik değerlendirmeleri incelendiğinde, piyano ile ilgili yeterince konferans/seminer yapılmadığına yönelik değerlendirmenin bu boyutta en yüksek oranda (%62,9) olduğu anlaşılmaktadır. Müzik öğretmeni adaylarının diğer boyutlardaki değerlendirmelerinden de piyanoya ilişkin ders dışı etkinliklerin yeterince ve nitelikli olarak yapılmadığı anlaşılmaktadır.

TARTIŞMA

Piyano eğitim programının öğretmen adaylarının görüşleri doğrultusunda değerlendirilmesi amacıyla yürütülen bu çalışmada öğretmen adaylarının piyano eğitim programına yönelik genel değerlendirmelerinin olumsuz olduğu anlaşılmaktadır.

Sonuçlar programın unsurlarına yönelik olarak ayrı ayrı ele alındığında öğretmen adaylarının piyano eğitim programının amaçlarının yeterince gerçekleştirilemediğini ifade ettikleri belirlenmiştir. Bu boyutta özellikle dersin amaçlarının anlaşılmasına yönelik sorunlar olduğu anlaşılmaktadır. Bununla birlikte piyano eğitim programının daha teknik özellikler olarak sayılabilecek çok seslilik duyusunun, ritmik duyusunun geliştirilmesi gibi hususlarda daha işlevsel olduğu ve bu becerileri öğretmen adaylarında geliştirdiği, öğretmen adaylarının beyanlarına dayalı olarak, anlaşılmaktadır. Piyano dersine yönelik programların dersi alan öğrencinin kazanımlarını ortaya koyacak biçimde öğretim elemanları tarafından oluşturulması ve bu programın öğrenciyle, öğretme öğrenme süreçlerine geçmeden önce paylaşılması yoluna gidilmelidir.

Öğretmen adaylarının piyano eğitim programı kapsamında içeriğe yönelik değerlendirmeleri incelendiğinde genel bir olumsuzluk görülmektedir. Örneğin, öğretmen adayları çalınan eserlerin farklı müzik dönemlerini yeterince kapsamadığını düşünmektedirler. Bu kısımda elde edilen sonuç amaçlara yönelik yapılan değerlendirmede yer alan “Piyano dersleri çeşitli dönem eserlerinden oluşan çalabileceğim bir dağarcık geliştirmiştir” önermesinde yansıtılan olumsuz görüş ile de tutarlılık göstermektedir. İçeriğe yönelik değerlendirmelerden hareketle öğretmen adayları içerik seçimi ile ilgili olarak gerek seçilen eserlerin seviyelerine uygun olmadığını, gerek çeşitliliğin az olduğunu, gerekse de onları çalışmaya sevk edecek niteliğe sahip olmadığını düşündükleri ortaya konmuştur. Öğretmen adaylarının bu değerlendirmelerinden hareketle, piyano eğitim programında yer alan eserlerin öncelikle dönemlere göre dağılımlarının gözden geçirilmesi ve programın amaçları doğrultusunda eksik ya da yeterince vurgulanmayan dönemler varsa bu dönemlere de ait çalışma parçalarının programa katılması düşünülebilir.

Piyano dersi programının yöntemine ilişkin olarak öğretmen adaylarının değerlendirmelerine bakıldığında daha olumlu bir durum ortaya çıkmaktadır. Öğretmen adaylarının %60 oranında öğretmenleri tarafından uygulanan ders yönteminin etkili olduğunu ve piyano derslerindeki eserleri çalışma yöntem ve tekniklerinin öğretim elemanları tarafından kendilerine gösterildiğini beyan etmektedirler. Bu boyutta olumlu görüş oransal olarak daha fazla olsa da kararsızlık noktasında olan ya da olumsuz görüş taşıyan öğretmen adaylarının görüşlerine temel oluşturan gerekçelerin anlaşılması programın geliştirilebilmesi boyutunda önemli bir katkı sağlayacaktır.

Piyano dersi programının ölçme ve değerlendirme boyutuna yönelik öğretmen adayları tarafından yapılan değerlendirmelerde yapılan sınavların nesnellğine yönelik olarak şüpheler olduğu anlaşılmaktadır. Her ne kadar sınavların nesnel olduğuna yönelik katılım %55’ler civarındaysa da yine de yarıya yakın bir kesim bu konuda olumlu düşünmemektedir. Aslında elde edilen bu sonuç aynı boyutta yer alan “Piyano sınavlarında çaldığım eserlerin hangi ölçütlere göre değerlendirildiğini biliyorum” maddesine yönelik katılımın düşük (%39,7) olmasıyla da paralellik göstermektedir. Hangi ölçütlere göre değerlendirildiğini bilmeyen öğretmen adaylarının sınavların nesnelliği konusundaki düşüncelerinin yeterince olumlu olmaması da beklenen bir sonuç olarak ortaya çıkmaktadır.

Piyano dersi programının değerlendirilmesi kapsamında öğretmen adaylarının en olumlu görüş bildirdikleri boyut, öğretim elemanlarının yeterliliklerine ilişkin olarak ortaya çıkmıştır. Öğretmen adayları piyano derslerine giren öğretim elemanlarının piyano çalma becerilerini ve piyano öğretimine ilişkin becerilerini yüksek oranlarda (sırasıyla %82,8 ve %73,3) yeterli bulmaktadırlar. Bununla birlikte, öğretmen adaylarının yarısından çoğu (%58,6) öğretim elemanlarının pedagojik yeterliliklerine yönelik olumlu görüş taşısa da, piyano dersini veren öğretim elemanlarının pedagojik yeterliliklerini diğer mesleki yeterliliklerine oranla düşük seviyede değerlendirmişlerdir. Bu sonucun özellikle üzerinde durularak değerlendirilmesi gerektiği düşünülmektedir. Öğretmen yetiştiren bir kurumda piyano öğretim elemanlarının pedagojik yeterliliklerine yönelik böyle bir değerlendirmenin gerekçeleri araştırılarak, belirlenecek, eksikliği hissedilen özelliklerin geliştirilmesine yönelik çabalar harcanmalıdır.

Piyano dersi programının okul içindeki çalışma olanakları boyutuna yönelik öğretmen adayları tarafından yapılan değerlendirmelerde, özellikle çalışma yapılacak piyanoların ve çalışma odalarının nitelikli olmadığı görüşü ortaya çıkmıştır. Aynı biçimde okuldaki piyanolarda yeterince çalışma ortamı bulunamadığına dair değerlendirmelerde dikkat çekicidir. Müzik öğretmenliği programlarında piyano dersi herkes için zorunludur, bu sebeple her öğretmen adayının programın amaçlarını gerçekleştirmesi beklenmektedir. Diğer yandan öğretmen adaylarının özellikle piyano gibi bir müzik aletine sahip olmalarını beklemek, gerek fiyatı, gerek öğretmen adaylarından bazılarının yurtlarda kalmaları gibi sebeplerle gerçekçi değildir. Bundan dolayı okuldaki çalışma ortamlarının nitelikli hale getirilmesi önem taşımaktadır. Öğretmen adaylarının değerlendirmelerinden ortaya çıkan piyanolara yönelik nitelik sorunlarının aşılması şüphesiz ki daha nitelikli piyanoların alınması ya da var olan piyanoların bakımlarının sürekli olarak yapılmasıyla mümkün olacaktır. Bunlar maddi kaynaklar gerektiren çözümler olabilir ve sınırlı bütçe imkanlarına bağlı olabilirler. Bununla birlikte gerek üniversite/fakülte bütçelerinden, gerekse araştırma fonlarına verilecek bilimsel projelerle sağlanacak desteklerden yararlanılarak bu sınırlılıkları aşma çabaları sergilenmelidir. Diğer yandan öğretmen adaylarının okulun piyanolarında yeterli çalışma imkanı bulamamalarını sadece nitelik ve nicelik (piyanoların az oluşu) sorunlarıyla açıklamak mümkün değildir. Burada ortaya çıkan memnuniyetsizliğin giderilmesi bölüm/ana bilim dalı seviyesinde çözülebilecek bir sorundur. Piyano odalarının kullanımına yönelik uygun ve etkili bir planlamanın yapılması bu ortamların daha verimli ve adil kullanımını sağlayacaktır.

Piyano dersi programı kapsamında ders dışı etkinliklere yönelik öğretmen adayları tarafından yapılan değerlendirmelerde, ders dışı etkinliklerin yeterince yapılmadığı ve yapılanların da yarar sağlamadığı görüşü hakim çıkmıştır. Sonuçlar ders dışı etkinlikler kapsamında öğretmen adaylarının ne yeterince konser verdiğini ne de konser dinlediğini ortaya koymaktadır. Burada uygulamanın içinde olmanın ve iyi örnekleri izlemenin yararının tartışılmasına gerek duyulmamaktadır. Ancak öğretmen adaylarının bu tür etkinlikler içinde olmamalarının onların kültürlenme süreçlerinde eksikliğe yol açacağı ve mesleklerine yönelik donanımlarının tamlığı boyutunda şüpheler oluşturacağı kesindir. Daha önceki tartışmalarda değinildiği gibi öğretmen adayları tarafından “öğrenci konserleri”nin yapılmamasının ya da konuyla ilgili bir konuk konuşmacılar çağrılarak seminerler düzenlenmesinin maddi/bütçe sınırlılıkları ile açıklanacak bir boyutunun olduğu düşünülmektedir. Piyano odalarından yeterince yararlanılamamasındaki sorunlar gibi, sorunun temelinin birim yönetimlerinin eksikliklerden kaynaklandığı, diğer bir ifadeyle bir yönetim sorunu olduğu düşünülmektedir. Sorunun giderilmesi boyutunda ders dışı etkinliklerle ilgili öğrenci ihtiyaçlarının belirlenmesi önemli bir başlangıç olacaktır.

Sonuç olarak, bir kez daha tekrar etmek gerekirse, öğretmen adaylarının piyano dersi programının değerlendirilmesine yönelik yaptıkları değerlendirmeler sonucunda, piyano eğitimi programının geliştirilmeye muhtaç olduğu anlaşılmaktadır. Deniz (2000) tarafından sadece Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesindeki müzik öğretmeni adayları ile yapılan benzer araştırmanın sonuçları da, daha geniş bir örneklem grubunda ve sekiz yıl sonra yapılan bu çalışmanın sonuçlarıyla tutarlılık göstermektedir. Bu tutarlılık eğitim fakültelerinin programlarında yapılan geliştirme çalışmalarının araştırmanın değerlendirdiği boyutlar açısından yeterince sağlanmadığının bir göstergesi olarak değerlendirilebilir.

KAYNAKLAR

- Deniz, J. (2000). Piyano Eğitimi Programının Müzik Öğretmenliği Öğrencilerinin Görüşleri Doğrultusunda Değerlendirilmesi. Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi. 12, 115 - 134.
- Erden, M. (1995). Eğitimde Program Değerlendirme. 2. Baskı, PEGEM, Ankara
- Varış, F. (1996). Eğitimde Program Geliştirme: Teori ve Teknikler. 6. Baskı. Alkım, İstanbul
- YÖK. (tarihsiz a). Eğitim Fakültelerinde Uygulanacak Yeni Programlar Hakkında Açıklama. http://www.yok.gov.tr/egitim/ogretmen/yeni_programlar_ve_icerik.htm adresinden 20 Kasım 2008 tarihinde ulaşılmıştır.
- YÖK. (tarihsiz b). Müzik Öğretmenliği Lisans Programı. http://www.yok.gov.tr/egitim/ogretmen/programlar_icerikler.htm adresinden 20 Kasım 2008 tarihinde ulaşılmıştır.